

7.7/19

Miejska Biblioteka Publiczna
w Białej Podlaskiej
DZIAŁ INFORMACJI, BIEGOTWÓRNI

JEZU UFAM TOBIE

WIEŻYŃSKIE REJONIE
ul. Warszawska 12a
21-500 Biała Podlaska

tel. (083) 343-61-11

Pismo Sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Białej Podlaskiej

okolo 2005v.

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Oddajemy do Waszych rąk, Drodzy Parafianie Sanktuarium Bożego Miłosierdzia biuletyn wielkopostny „Jezu ufam Tobie”. Jego celem jest wyjaśnienie tego okresu liturgicznego i nabożeństw z nim związanych, aby w ten sposób pomóc w codziennej pracy duchowej i w przygotowaniu do czasu paschalnego. W okresie Wielkiego Postu Kościół jeszcze intensywniej nawołuje wiernych do nawrócenia, pokuty i odnowienia sakramentu Chrztu, aby w ten sposób przemienili swoje życie i mogli z radością i w pokoju serca świętować czas wielkanocny. Praktyki wielkopostne nie mogą się ograniczać tylko do tego czasu. Chrześcijanin musi wejść na codzienną drogę przemiany, dążenia do świętości oraz miłości względem Boga i ludzi.

Dobrze przeżyjmy ten czas słuchając Słowa Bożego, korzystając z darów sakramentalnych, uczestnicząc w nabożeństwach pasyjnych i rekolekcjach wielkopostnych, modląc się, nawracając i czyniąc dzieła miłosierdzia, byśmy świadomie weszli w czas paschalny.

CZTERDZIESTODNIOWY CZAS PRZYGOTOWANIA DO PASCHY

Rozpoczął się okres **Wielkiego Postu**. Jest to święty czas czterdziestodniowego oczekiwania na święta paschalne i przygotowania do nich. Wielki Post otwiera Środa Popielcowa natomiast zamyka go Wielki Czwartek, od którego zaczyna się świętowanie Triduum Paschalnego.

Nazwa wywodzi się z tradycyjnego rozumienia tego okresu i obchodzenia go w świadomości postu, pokuty i modlitwy. Tradycyjnie post był bardzo surowy. Przez cały czas jego trwania nie spożywano pokarmów mięsnych.

Okres 40 dni przyjęto na pamiątkę czasu, jaki Jezus spędził na pustyni oraz symbolizuje 40 lat wędrówki Izraelitów przez pustynię. Początkowo trwał on 40 godzin tzn. obejmował Wielki Piątek i Wielką Sobotę. W połowie III w. przedłużono post do tygodnia. Zdarzały się praktyki dłuższego postu: czterdziesto-, pięćdziesięcio-, a nawet siedemdziesięciodniowego. Ujednolicenia w tej kwestii dokonał w VI w. Grzegorz Wielki.

Nie można rozumieć tego czasu tylko jako czasu odmawiania sobie pokarmów. Najtrafniej, jak należy obchodzić ten okres i rozumieć post, mówi samo Słowo Boże. W Starym Testamencie w Księdze proroka Izajasza: *Otóż w dzień waszego postu wy znajdujecie sobie zajęcie i uciskacie wszystkich waszych robotników. Otóż pościecie wśród waśni i sporów, i wśród bicia niegodziwą pięścią. Nie pościecie tak, jak dziś czynicie, żeby się rozlegał zgłód wasz na wysokości. Czyż to jest post, jaki Ja uznaję, dzień, w którym się człowiek umartwia? Czy zwieszanie głowy jak sitowie i użycie woru z popiołem za posłanie - czyż to nazwiesz postem i dniem miłym Panu? Czyż nie jest raczej ten post, który wybieram: rozerwać kajdany zła, rozwiązać więzy niewoli, wypuścić wolno uciśnionych i wszelkie jarzmo połamać; dzielić swój chleb z głodnym, wprowadzić w dom biednych tułaczy, nagiego, którego ujrysz, przyodziać i nie odwrócić się od współziomków. Wtedy twoje światło wszędzie jak zorza i szybko rozkwitnie twe zdrowie. Sprawiedliwość twoja poprzedzać cię będzie, chwała Pańska iść będzie za tobą. Wtedy zawołasz, a Pan odpowie, wezwiesz pomocy, a On [rzeknie]: Oto jestem! Jeśli u siebie usuniesz jarzmo, przestaniesz grozić palcem i mówić przewrotnie, przegnębioną, ciemność stanie nasyci duszę twoją będziesz jak zroszony 58,4-12). W Nowym pościecie, nie bądźcie ponury, aby pokazać odebrali swoją umyj twarz, aby nie jest w ukryciu.*

jeśli podasz twój chleb zgłodniałemu i nakarmisz duszę wówczas twe światło zabłyśnie w ciemnościach, a twoja się południem. Pan cię zawsze prowadzić będzie, na pustkowiach. Odmłodzi twoje kości, tak że ogród i jak źródło wody, co się nie wyczerpie (Iz

Testamencie w Ewangelii św. Mateusza: *Kiedy posepni jak obłudnicy. Przybierają oni wygląd ludziom, że poszczą. Zaprawdę, powiadam wam: już nagrodę. Ty zaś, gdy pościsz, namaść sobie głowę i ludziom pokazać, że pościsz, ale Ojcu twemu, który A Ojciec twój, który widzi w ukryciu, odda tobie*

na miłość do Boga i ludzi, a wszystko nie na pokaz, lecz ze świadomością, wiarą

i w współdziałaniu z łaską Bożą. Należy również w sposób szczególny rozwijać trzy elementy życia duchowego, jakimi są: modlitwa post i jałmużna.

Dokumenty Soboru Watykańskiego II wskazują na podwójny charakter tego czasu: *Tak w liturgii, tak i w katechezie należy przedstawić w pełnym świetle podwójny charakter Wielkiego Postu. Przez przypomnienie chrztu lub też przygotowanie do niego oraz przez pokutę ma on usposobić wiernych oddających się gorliwemu słuchaniu Słowa Bożego i modlitwie, do obchodzenia paschalnego misterium* (KL 109).

Zatem chrzest i pokuta. Charakter chrzcielny bierze swój początek ze starochrześcijańskiego wielkopostnego katechumenatu (proces stawania się chrześcijaninem przez przygotowanie do sakramentu Chrztu Świętego). Obecnie Kościół w tym czasie nawołuje, by odnowić łaskę Chrztu. Forma katechumenatu po przyjęciu praktyki chrztu niemowląt zmieniła się. Ważną rolę odgrywa pochrzcielne wdrażanie w życie chrześcijańskie i dochodzenie do dojrzałej wiary. Jednak początkiem musi być zawsze świadome korzystanie z darów tego sakramentu. O randze chrztu przekonują czytania i teksty eucharystyczne III, IV i V niedzieli Wielkiego Postu, tradycyjnie związanymi ze skrutyniami wybranych, czyli osób, które w Wigilię Paschalną miały przyjąć Chrzest. Należy szczególnie w tym czasie pamiętać o modlitwie za katechumenów.

Prawdziwa pokuta ma wieść do nawrócenia i odmowy życia. Jej wartość musi wynikać z wiary i miłości – darów Bożych, które powodują, że ma ona dla człowieka moc zbawczą. Jeśli chodzi o charakter pasyjny to po Soborze Watykańskim II motyw Męki Pańskiej nie jest dominujący. Jest związany raczej z piątkami i już od V niedzieli Wielkiego Postu, a szczególnie od Niedzieli Palmowej, która rozpoczyna Wielki Tydzień dość wyraźnie zaznacza się w liturgii. Trzeba jednak pamiętać, że ten motyw ściśle łączy się z tematyką Wielkiego Postu, przecież to Chrystus na krzyżu pokonał szatana i z Jego Męki płynie siła do codziennej przemiany życia i nieustannej walki ze złem.

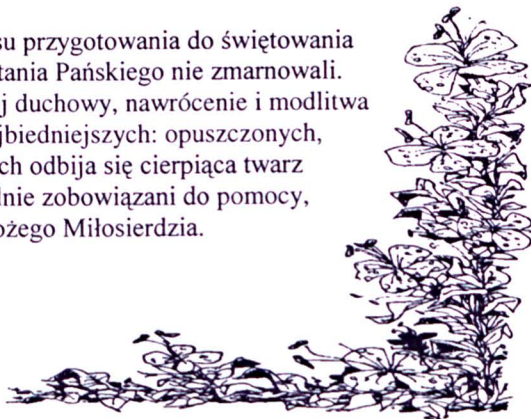
W liturgii dominującym kolorem szat jest fioletowy. Podczas Mszy Świętej nie śpiewa się aklamacji „Alleluja” (zamiast niej: „Chwała Tobie, Słowo Boże” lub „Chwała Tobie, Królu wieków”). Natomiast hymn „Chwała na wysokości Bogu” występuje tylko podczas uroczystości. Ze względu na pokutny charakter czasu nie przyozdabia się ołtarza kwiatami.

Tematem tegorocznego Wielkiego Postu zaproponowanym w liście pasterskim Jana Pawła II jest „A kto by jedno takie dziecko przyjął w imię moje, Mnie przyjmuje” (Mt 18,5). W liście tym papież zwraca się do wiernych: *Drodzy Bracia i siostry, ufnością rozpocznijmy wielkopostną drogę, ożywieni wzmoczoną modlitwą, pokutą i wrażliwością na potrzebujących. Wielki Post niech będzie szczególnie sposobną*

okazją, aby poświęcić więcej troski dzieciom w środowisku rodzinnym i społecznym: one są przyszłością ludzkości.

Postaramy się, abyśmy tego czasu przygotowania do świętowania Triduum Paschalnego i Zmartwychwstania Pańskiego nie zmarnowali. Niech towarzyszy nam troska o rozwój duchowy, nawrócenie i modlitwa oraz zwrócenie uwagi na potrzeby najbiedniejszych: opuszczonych, bezrobotnych, słabych, chorych. W nich odbija się cierpiąca twarz Chrystusa. Jesteśmy przecież szczególnie zobowiązani do pomocy, my parafianie obecnie sanktuarium Bożego Miłosierdzia.

MIŁOSIERDZIE A WIELKI POST

Jak stwierdził Jan Paweł II w Orędziu na Wielki Post 2004 roku: *liturgia [Wielkiego Postu] ponownie wzywa wierzących do gruntownego nawrócenia i zaufania Bożemu miłosierdziu.*

To właśnie Bóg jest pierwszym, który jest *bogaty w miłosierdzie* (Ef 2,4), który jest Dawcą miłosierdzia i który objawia się już w Starym Testamencie jako: *Jahwe, Jahwe, Bóg miłosierny i litościwy, cierpliwy, bogaty w łaskę i wierność* (Wj 34,6). Człowiek, który chce kroczyć drogą Bożą, który chce spełniać Jego wolę, musi się zanurzyć w bezmiar Bożego miłosierdzia. Musi uczyć się tej miłości miłującej od Tego,

który jest miłością: *Bądźcie miłosierni, jak Ojciec wasz jest miłosierny* (Łk 6,36).

Jak tego dokonywać? Przede wszystkim przez przemianę serca - odwrócenia się od zła a zwrócenia się ku Bogu. Zaufanie Bogu, który obdarza miłosierdziem, który przebacza i który kocha w Sakramencie Pojednania. Od Bożego miłosierdzia i naszego nawrócenia można zaczynać drogę konkretnego czynu. Jeśli ktoś jest pełny Bożej miłości, chce ją głosić nie tylko słowem, ale także uczynkiem. Dlatego dokonuje „dzieł miłości”, czyli uczynków miłosierdzia, bo tak Kościół je nazywa (KKK 2447).

Wielki Post jest okazją do pielęgnowania w sobie miłosierdzia, gdyż jest ono odpowiedzią na Bożą miłość i wypełnieniem przykazania miłości Boga i bliźniego, szczególnie w aspekcie nawrócenia i jałmużny. Dlatego podejmiemy szczególnie w tym czasie wysiłek wprowadzania miłosierdzia w czyn. Każdy w miarę swoich możliwości. Niech drogowskazami będą uczynki miłosierdzia względem duszy i względem ciała. Zachętą zaś ku temu niech będzie Liturgia Słowa na Wielki Post, która skłania wiernych do miłości jako postawy, zwrócenia się ku Bogu i otwarcie się na potrzeby bliźniego. **W naszym sanktuarium Godzina Miłosierdzia w każdy piątek o 15.00**

NABOŻEŃSTWA ZWIĄZANE Z WIELKIM POSTEM

DROGA KRZYŻOWA to nabożeństwo pasyjne, forma adoracji Chrystusowej męki i śmierci. Nabożeństwo to jest szczególnie zalecane przez Stolicę Apostolską (por. KL 13), z którym związana jest możliwość uzyskania odpustu zupełnego (przypisanego przez papieża Urbana IX w 1859 r.).

Powstanie i upowszechnienie Drogi Krzyżowej zawdzięczamy duchowości dwóch zakonów franciszkańskiego i dominikańskiego. Genezy jej należy szukać w potrzebie człowiecze duszy do rozważania, rozpamiętywania męki Chrystusowej i utrwalenia jej. Historycznymi przyczynami były: odnalezienie relikwii świętego krzyża, pielgrzymki do Jerozolimy i miejsc związanych z życiem Chrystusa, wyprawy krzyżowe, przejęcie jerozolimskiego sanktuarium przez zakon franciszkański, średniowieczne misteria, inne nabożeństwa pasyjne oraz nowe spojrzenie teologiczne, na które wpłynęli św. Bernard z Clairveaux, św. Franciszek z Asyżu i późniejsi mistycy.

Droga Krzyżowa wzięła swój początek z dwóch form pobożności: nabożeństwa upadków i kultu „dróg”, czyli drogi, jaką Jezus musiał przebyć podczas swojej męki. Rozwinęła się ona szczególnie w Holandii. Liczba stacji była różna: 7, 9, 11, 15.

Obecnie obserwuje się popularność tego nabożeństwa. Jest to z pewnością związane z jego charakterem pasyjnym, paschalnym, maryjnym, a nawet ekumenicznym.

Stacje Drogi Krzyżowej powinny mieć swoje odniesienie do ludzkiego życia, w którym doświadcza się cierpienia, słabości, ale także dobra innych, w którym można ofiarować się poprzez krzyż i codziennie umierać dla siebie, by żyć dla Boga i bliźnich. Rozpamiętywanie Drogi Krzyżowej uświadamia ogromne poświęcenie Chrystusa i ogromną miłość Boga do człowieka. W Wielkim Poście to nabożeństwo odprawiane jest w piątki, a uroczystości w Wielki Piątek. **Do naszego sanktuarium zapraszamy na nie wszystkich wiernych w każdy piątek na godzinę 9.00 i 17.00.**

GORZKIE ŻALE to nabożeństwo pasyjne związane z polską pobożnością, *to liryczne wyznanie wiary w odkupieńczą mękę, śmierć i zmartwychwstanie Chrystusa Pana*. (ks. Jerzy Stefański). Próby przeniesienia na grunt innych krajów nie powiodły się, mimo tłumaczeń na język niemiecki, angielski czy litewski. Wierni, mimo że nie ma obowiązku niedzielnego uczestnictwa w Gorzkich Żalach, licznie i chętnie przybywają na nie, by rozważać w ten sposób Mękę Pańską. Powstały dzięki inicjatywie Bractwa św. Rocha (wspólnoty zasłużonej w pracy charytatywnej, szczególnie w opiece nad chorymi w szpitalu św. Rocha w Warszawie i w aktywności na rzecz liturgii). Pierwszy raz odśpiewane w 1697 r., w I niedzielę Wielkiego Postu w kościele p. w. Świętego Krzyża w Warszawie, z którym Bractwo było związane.

Wzorem było łacińskie nabożeństwo pasyjne „*Snopek Mirry z Ogródu Gethsemańskiego albo Żałosne Gorzkiej Męki Syna Bożego*”. Śpiewy te dla wiernych były zbyt skomplikowane, dlatego też przetłumaczono je na język polski i uproszczono. Dokonał tego ks. Wawrzyniec Stanisław Benik ze Zgromadzenia Księża Misjonarzy, opiekun Bractwa św. Rocha. Teksty do Gorzkich Żali to swobodne tłumaczenia łacińskich hymnów, ale także nawiązania do dawnych polskich pieśni pasyjnych. Ich genezy należy też szukać w średniowiecznych dramatach liturgicznych, mających formę dialogową (szczególnie dialogi wielkopiątkowe) czy misteriach pasyjnych.

Układ przypomina Jutrznie. Męka Jezusa jest rozważana w trzech częściach. Nabożeństwo rozpoczyna pieśń wstępna – Pobudka, czyli „Gorzkie Żale przybywajcie”. Każda część zawiera trzy śpiewy ze stałą strukturą: „Hymn”, „Lament duszy nad cierpiącym Jezusem”, „Rozmowę duszy z Matką Bolesną”. Śpiewy poprzedzają wprowadzenia tzw. Intencje. Streszczają one i zapowiadają etapy męki. Gorzkie Żale kończy trzykrotny śpiew antyfony „Któryś za nas cierpiał rany...”.

Przez Gorzkie Żale towarzyszymy cierpieniom Chrystusa związanymi z wydarzeniami z Jego życia od momentu modlitwy w Ogrójcu aż do złożenia w grobie. Jezus staje się nam bliższy, współodczuwamy jego boleści i jest nam dzięki temu łatwiej nieść swój codzienny krzyż i znosić cierpienia w duchu ofiary i miłości. Nabożeństwo jest połączone z głoszonym kazaniem pasyjnym i odbywa się przed Najświętszym Sakramentem, czasem towarzyszy mu procesja. Poszczególne części śpiewa się po kolei na zmianę w następujące po sobie niedziele Wielkiego Postu. W naszym sanktuarium w każdą niedzielę po Mszy Świętej na 16.00. Serdecznie zapraszamy wszystkich wiernych.

[PIEŚŃ] III. PSALMU CXXX PARAPHRASIS

De profundis clamavi ad Te, Domine

W grzechach srogich ponurzony,
Ze wnętrzości serca mego
Wołam, Boże niezmierzony!
Mego głosu rzewliwego
Racz słyszeć prośby płaczliwe,
A z miłosierdzia Twojego
Nakłoń ucho lutościwe!

Będiesz li chciał nasze złości
Ważyc, Ojczy dobrotny,
Wagą Twej sprawiedliwości:
I któż tak będzie szczęśliwy,
Kto tak w cnotach utwierdzony,
Gdy przyjdzie na sąd prawdziwy,
By nie miał być potępiony?

Ale Ty, sędzia łaskawy,
Nie według szczerej srogości
Karzesz nasze błędne sprawy.
Zakon Twój, pełen lutości,
I wierne Twe słowa, Panie,
Że mię wyrwiesz z tej ciężkości,
Czynią mi pewne ufanie.

Przeto, choć zorza różana
Promienne słońce przywodzi,
Choć mgłą ciemną przyodziana
Noc z ciemnościami przychodzi:
Narodowi wybranemu
Niech wątplenie nie przeszkodzi
Śmieie ufać Panu swemu.

Bowiem skarb jest nieprzebrany
Wieczne miłosierdzie Jego:
On nie leniw zgoić rany
I podźwignąć upadłego;
On, prócz wszelkiego wątpienia,
Nie zapomni ludu swego,
Przywiedzie go do zbawienia.

Mikołaj Sęp Szarzyński

Uwielbiam, Panie, twe przebite ręce
Uwielbiam stopy twe przedziurawione
I patrzę w ową nieboskłonu stronę,
Gdzie gasło słońce przytomne twej męce.

I co dzień tobie przynoszę w podzięcie
Za me skruszenie łyzy gorące, słone,
W modłach [pokornych i żarliwych] tonę
I dnie pokuty za grzechy ci święcę.

A cóż się jednak dzieje w mojej duszy,
Że kiedy milczę najgłębszym milczeniem,
Co od twej groźby bardziej mnie przestrasza,

Czuje, że brzemień okrutne mnie kruszy,
A na mej dłoni ciąży, strasznym mieniem
Zbrodni, trzydzieści srebrników Judasza.

Leopold Staff

Słowniczek Wielkopostny

Laetare (Radujcie się) - IV niedziela Wielkiego Postu, w której ubiera się ołtarz kwiatami, strój liturgiczny jest różowy.

Niedziela Palmowa, rozpoczyna Wielki Tydzień. Nazwa pochodzi z XI w. zwyczaju święcenia palm. Wspomina ona wjazd Jezusa do Jerozolimy, kiedy witający go tłum wiwatował: „Hosanna, Synowi Dawidowemu”, rzucał przed Nim płaszcze i gałązki palmowe. Uroczyste rozpoczęcie Eucharystii ma swoją kilkunastowiekową tradycję. Już w IV w. patriarcha na osiołku wśród wiwatującego tłumu zjeżdżał z Góry Oliwnej do miasta.

Inna nazwa tej ostatniej niedzieli Wielkiego Postu – niedziela Męki Pańskiej, gdyż czytania mają charakter pasyjny, szczególnie Ewangelia tzn. opis Męki Pańskiej według jednego z trzech ewangelistów (oprócz Ewangelii wg św. Jana, ten opis jest w Liturgii Wielkiego Piątku). Zatem liturgia tego dnia ma podwójny charakter radosny – procesja z palmami i bolesny – opis Męki. Podkreśla to nierozzerwalność Chrystusowej ofiary i tryumfu.

Środa Popielcowa, od 1570 roku rozpoczyna w Kościele Wielki Post. Nazwa pochodzi od zwyczaju zapoczątkowanego już w X w., a obowiązującego w Kościele od XI w. posypywania głów popiołem, symbolem żałoby i pokuty. Popiół pochodzi z palm poświęconych w Niedzielę Palmową roku poprzedniego. W tym dniu obowiązuje wiernych wstrzeźliwość od pokarmów mięsnych (wszyscy powyżej 14 roku życia) i post ścisły (osoby pełnoletnie do rozpoczęcia 60 roku życia). Nie ma natomiast obowiązku uczestnictwa w Eucharystii. Ma ona jednak pierwszeństwo przed uroczystościami.

Wydawca: Parafia p. w. Chrystusa Miłosiernego w Białej Podlaskiej

Redakcja: „Schola Cantorum Misericordis Christi”

Adres redakcji: ul. Wyszyńskiego 53/55; 21-500 Biała Podlaska

Redakcja zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów w przekazanych tekstach.